

A TANÁCS 92/43/EGK IRÁNYELVE

(1992. május 21.)

a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK TANÁCSA,

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 130s. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára¹,

tekintettel az Európai Parlament véleményére²,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³,

mivel a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása, beleértve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmét – miként a szerződés 130r. cikke megállapítja – a Közösség általános érdekében álló, alapvetően fontos célkitűzés;

mivel az Európai Közösség környezetvédelmi politikája és cselekvési programja (1987-1992)⁴ rendelkezik a természet és a természeti erőforrások védelmére irányuló intézkedésekről;

mivel ezen irányelv fő célja, a biológiai sokféleség fenntartásának előmozdítása a gazdasági, társadalmi, kulturális és regionális igények figyelembevételével hozzájárul a fenntartható fejlődés közös céljának megvalósításához; mivel a biológiai sokféleség fenntartása egyes esetekben megkívánja bizonyos emberi tevékenységek fenntartását és ösztönzését is;

mivel a tagállamok európai területén belül folyamatosan károsodnak a természetes élőhelyek, és egyre növekszik a súlyosan veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok száma; mivel a

¹ HL C 247., 1988.9.21., 3. o. és HL C 195., 1990.8.3., 1. o.

² HL C 75., 1991.3.20., 12. o.

³ HL C 31., 1991.2.6., 25. o.

⁴ HL C 328., 1987.12.7., 1. o.

veszélyeztetett természetes élőhelyek és fajok a Közösség természeti örökségét képezik, és veszélyeztetettségük gyakran országhatárokon átívelő problémát jelent, közösségi szintű intézkedésekre van szükség védelmük érdekében;

mivel a természetes élőhelyek bizonyos típusait és egyes fajokat az azokat fenyegető veszélyre tekintettel elsődleges fontosságúnak kell nyilvánítani, hogy mielőbb végrehajthatók legyenek a védelmükhöz szükséges intézkedések;

mivel ahhoz, hogy gondoskodni lehessen a közösségi érdekeltségű természetes élőhelyek és fajok kedvező védettségi állapotának helyreállításáról, illetve fenntartásáról, különleges természetvédelmi területeket kell kijelölni egy egységes európai ökológiai hálózat előre meghatározott ütemtervnek megfelelő létrehozása érdekében;

mivel valamennyi kijelölt területet be kell vonni az egységes európai ökológiai hálózatba, beleértve azokat is, amelyek a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv⁵ értelmében már jelenleg is, illetve a jövőben különleges természetvédelmi területnek minősülnek;

mivel az egyes kijelölt területeken végre kell hajtani a kitűzött természetvédelmi célok eléréséhez szükséges intézkedéseket;

mivel a területek különleges természetmegőrzési területté nyilvánítására a tagállamok tesznek javaslatot, de ezen túlmenően megfelelő eljárást kell kidolgozni olyan kivételes esetekre is, amikor az illetékes tagállam javaslata hiányában kerül sor egy terület kijelölésére, amennyiben a Közösség feltétlenül szükségesnek tartja ezt valamely kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípus vagy veszélyeztetett faj fenntartása, illetve fennmaradása érdekében;

mivel alaposan meg kell vizsgálni minden olyan tervet vagy programot, amelynek jelentős hatása lehet a már kijelölt, illetve a jövőben kijelölendő területek védelmének célkitűzéseire;

mivel a tagállamok felismerték, hogy a közösségi érdekeltségű, kiemelt jelentőségű természetes élőhelyek és veszélyeztetett fajok védelmét előmozdító intézkedések elfogadása

közös feladatuk; mivel a feladat végrehajtása azonban túlzott anyagi terheket róhat egyes tagállamokra egyrészt az ilyen élőhelyek és fajok Közösségen belüli egyenlőtlen eloszlása, másrészt annak következtében, hogy a természetvédelem különleges esetében csak korlátozott mértékben érvényesíthető „a szennyező fizet” elve;

mivel ezért megegyezés született arról, hogy ilyen kivételes esetben a Közösség hozzájárul a finanszírozáshoz a közösségi határozatok szerint megállapított források keretein belül;

mivel a területrendezési és -fejlesztési politikának ösztönöznie kell a táj azon jellegzetességeinek megfelelő gondozását, amelyek különösen fontosak a vadon élő állatok és növények számára;

mivel létre kell hozni az ezen irányelv hatálya alá tartozó természetes élőhelyek és fajok védettségi állapotát felügyelő rendszert;

mivel egyes növény- és állatfajok esetében általános természetvédelmi rendszert kell kiépíteni a 79/409/EGK irányelv kiegészítéseként; mivel intézkedéseket kell hozni egyes fajok különleges kezelésére vonatkozóan, amennyiben ez védettségi állapotuk alapján indokolt, beleértve az állatok befogásának illetve megölésének bizonyos módjaira vonatkozó tilalmat, meghatározott feltételekhez kötve az azoktól való eltérés lehetőségét;

mivel az irányelv végrehajtására vonatkozó folyamatos ellenőrzés biztosítására a Közösség rendszeres időközönként összefoglaló jelentést készít különösen az irányelv keretében elfogadott nemzeti rendelkezések alkalmazását illetően a tagállamok által közölt információk alapján;

mivel a tudományos és a műszaki ismeretek bővülése alapvető fontosságú ezen irányelv végrehajtásához; mivel ezért a szükséges kutatásokat és a tudományos munkát ösztönözni kell;

⁵ HL L 103., 1979.4.25., 1. o. A legutóbb a 91/244/EGK irányelvvel (HL L 115., 1991.5.8., 41. o.) módosított irányelv.

mivel a műszaki és tudományos fejlődésre figyelemmel lehetővé kell tenni a mellékletek módosítását; mivel ki kell dolgozni azon eljárást, amelynek megfelelően a Tanács módosíthatja a mellékleteket;

mivel fel kell állítani egy szabályozó bizottságot azzal a céllal, hogy segítse a Bizottságot az irányelv végrehajtásában és különösen a Közösség általi részfinanszírozásra vonatkozó döntéshozatalban;

mivel kiegészítő intézkedéseket kell hozni az őshonos állat- és növényfajok újrachonosításának, illetve a nem őshonos fajok esetleges betelepítésének szabályozására;

mivel az irányelv céljaival kapcsolatos oktatás és általános tájékoztatás elengedhetetlen a hatékony végrehajtáshoz,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

Fogalommeghatározások

1. cikk

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „*védelem*”: valamennyi, a vadon élő állat- és növényfajok természetes élőhelyei és populációi e) és i) pontban meghatározott kedvező védettségi helyzetének fenntartásához, illetve helyreállításához szükséges intézkedés;
- b) „*természetes élőhely*”: jellegzetes földrajzi, abiotikus és biotikus tényezők alapján elhatárolható, természetes állapotában megőrzött vagy természetszerű szárazföldi illetve vízi terület;

c) *„közösségi jelentőségű természetes élőhely”*: olyan élőhely, amelyet a 2. cikkben meghatározott területen belül:

i. természetes kiterjedésében az eltűnés veszélye fenyeget;

vagy

ii. visszaszorulása illetve eleve korlátozott területe következtében természetes kiterjedése csekély;

vagy

iii. kiemelkedően jeleníti meg az alábbi öt biogeográfiai régió legalább egyikének jellegzetes vonásait: alpesi, atlanti, kontinentális, makaronéziai és mediterrán.

Az ilyen típusú élőhelyek felsorollása az I. mellékletben szerepel, illetve ott szerepelhet.

d) *„kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípus”*: olyan, a 2. cikkben említett területen megtalálható természetes élőhely, amelyet az eltűnés veszélye fenyeget, és amelynek védelméért a Közösség különös felelősséggel tartozik természetes kiterjedésének a 2. cikkben meghatározott területre eső része tekintetében; ezen kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípust csillag (*) jelöli az I. mellékletben;

e) *„egy természetes élőhely védettségi helyzete”*: a természetes élőhelyet és jellegzetes fajait érintő azon hatások összessége, amelyek a 2. cikkben meghatározott területen belül hosszú távon befolyásolhatják az élőhely természetes kiterjedését, szerkezetét és funkcióit csakúgy, mint jellegzetes fajainak hosszú távú fennmaradását.

Egy természetes élőhely védettségi állapota abban az esetben minősül „kedvezőnek”, ha:

– természetes kiterjedése és az azon belül található területek nagysága állandó vagy növekvő, továbbá

- hosszú távú fennmaradásához szükséges sajátos szerkezete és funkciói biztosítottak és valószínűleg a belátható jövőben is biztosítottak lesznek, továbbá
 - jellegzetes fajainak védettségi helyzete az i) pontban meghatározottak szerint kedvezőnek minősül;
- f) *„egy faj élőhelye”*: olyan sajátos, abiotikus és biotikus tényezők által meghatározott élőhely, amelyben az adott faj életciklusának valamely szakaszát tölti;
- g) *„közösségi jelentőségű fajok”*: olyan fajok, amelyek a 2. cikkben meghatározott területen belül:
- i. veszélyeztetettek, kivéve azon fajokat, amelyek természetes előfordulása az adott területen elhanyagolható és nem minősülnek veszélyeztetettnek vagy sebezhetőnek a nyugat-palearktikus régió belül; vagy
 - ii. sebezhető, azaz valószínű, hogy a közeljövőben a veszélyeztetett csoportba fognak tartozni, amennyiben az okozati tényezők továbbra is fennállnak; vagy
 - iii. ritkák, azaz kis populációkban fordulnak elő, amelyek jelenleg nem minősülnek veszélyeztetettnek vagy sebezhetőnek, de annak veszélye fennáll, hogy azzá válnak. Az érintett fajok szűk földrajzi területen, illetve kiterjedtebb területen ugyan, de csak gyéren elszórva fordulnak elő; vagy
 - iv. endémikusak és különös figyelmet igényelnek élőhelyük sajátos jellege és/vagy használatuk élőhelyre és/vagy védettségi helyzetükre gyakorolt potenciális hatása következtében.

E fajok felsorolása a II. és/vagy a IV. illetve V. mellékletben szerepel, illetve ott szerepelhet.

- h) *„kiemelt jelentőségű fajok”*: a g) pont i. alpontjában említett fajok, amelyek védelméért a Közösség különös felelősséggel tartozik természetes elterjedésüknek a 2.

cikkben említett területre eső része tekintetében; e kiemelt jelentőségű fajokat csillag (*) jelöli a II. mellékletben;

- i) „*egy faj védettségi helyzete*”: a fajt érintő azon hatások összessége, amelyek a 2. cikkben meghatározott területen belül hosszú távon befolyásolhatják a faj populációinak eloszlását és sűrűségét.

A védettségi helyzet abban az esetben minősül „kedvezőnek”, ha:

- az érintett faj populációinak dinamikájára vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a faj képes hosszú távon fenntartani magát természetes élőhelyének életképes alkotórészeként, továbbá
- a faj természetes előfordulási területe nem csökken, és valószínűleg a belátható jövőben sem fog csökkenni, továbbá
- kellő nagyságú élőhely áll rendelkezésre jelenleg és valószínűleg a jövőben is a faj populációinak hosszú távú fennmaradásához;

- j) „*terület*”: világosan körülhatárolt kiterjedésű, földrajzi tényezők által meghatározott terület;

- k) „*közösségi jelentőségű természeti terület*”: olyan természeti terület, amely az azt magában foglaló biogeográfiai régión vagy régiókon belül jelentős mértékben hozzájárul az I. mellékletben felsorolt természetes élőhely vagy a II. mellékletben felsorolt faj kedvező védettségi állapotának fenntartásához, illetve helyreállításához, csakúgy, mint a 3. cikkben említett Natura 2000 egységességéhez, és/vagy a biológiai sokféleség fenntartásához az érintett biogeográfiai régión vagy régiókon belül.

Nagy területen elterjedt állatfaj esetében a közösségi jelentőségű természeti terület az adott faj elterjedési területén belül elhelyezkedő olyan területi egység, amelynek fizikai illetve biológiai tényezői nélkülözhetetlenek a faj létezéséhez és szaporodásához;

- l) „különleges természetmegőrzési terület”: olyan, közösségi jelentőségű és a tagállamok által törvényi, közigazgatási és/vagy szerződéses aktus útján kijelölt természeti terület, amelyben meghozták a szükséges intézkedéseket azon természetes élőhelyek és/vagy fajok populációinak kedvező védettségi helyzetének helyreállítására illetve fenntartására, amelyek céljára a természeti területet kijelölték;
- m) „példány”: a IV. vagy az V. mellékletben felsorolt fajba tartozó, élő vagy elpusztult állat illetve növény, továbbá annak bármely része, származéka, valamint minden egyéb olyan termék, amelyről kísérőokmány, csomagolás, jelölés, címke vagy bármely egyéb körülmény alapján megállapítható, hogy az érintett fajba tartozó állat illetve növény része vagy származéka;
- n) „bizottság”: a 20. cikknek megfelelően létrehozott bizottság.

2. cikk

(1) Az irányelv célja, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a Szerződésben érintett tagállamok európai területén belül.

(2) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések célja a közösségi érdekelttségű természetes élőhelyek, valamint vadon élő állat- és növényfajok kedvező védettségi helyzetének fenntartása illetve helyreállítása.

(3) Az irányelvnek megfelelően hozott intézkedések figyelembe veszik a gazdasági, társadalmi és kulturális igényeket, valamint a regionális és a helyi sajátosságokat is.

A természetes élőhelyek és a fajok élőhelyeinek védelme

3. cikk

(1) A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. Az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusokat magában foglaló, továbbá a II. mellékletben felsorolt fajok élőhelyéül szolgáló természeti területekből álló hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védeltségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön illetve elterjedési területükön belül.

A Natura 2000 hálózat a tagállamok által a 79/409/EGK irányelvnek megfelelően minősített különleges természetvédelmi területeket is magában foglalja.

(2) Valamennyi tagállam azon hányad arányában járul hozzá a Natura 2000 létrehozásához, amelyet az (1) bekezdésben említett természetes élőhelytípusok és az ott felsorolt fajok élőhelyei képviselnek a területükön belül. Ennek érdekében a tagállamok a 4. cikkkel összhangban különleges természetvédelmi területté nyilvánítanak bizonyos természeti területeket az (1) bekezdésben foglalt célok figyelembevételével.

(3) A tagállamok, amennyiben szükségesnek ítélik, törekedni fognak a Natura 2000 ökológiai egységességének javítására azáltal, hogy a 10. cikknek megfelelően fenntartják, illetve megfelelő esetben fejlesztik a táj azon jellegzetes vonásait, amelyek különösen fontosak a vadon élő állatok és növények számára.

4. cikk

(1) A III. mellékletben (1. szakasz) meghatározott követelmények és a vonatkozó tudományos ismeretek alapján minden egyes tagállam benyújtja a megfelelő természeti területek javasolt jegyzékét, amelyben feltüntetik, hogy az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusok, illetve a II. mellékletben felsorolt őshonos fajok közül melyek fordulnak elő az egyes természeti területeken. E területek nagy területen elterjedt állatfajok esetében a faj természetes elterjedési területén belül olyan területi egységnek felelnek meg, amelynek fizikai vagy biológiai tényezői nélkülözhetetlenek a faj létezéséhez és szaporodásához. Nagy területen elterjedt, vízben élő fajok esetében csak olyan egyértelműen körülhatárolt területi egység javasolható, amelynek fizikai vagy biológiai tényezői nélkülözhetetlenek a faj létezéséhez és szaporodásához. A 11. cikkben említett felügyeleti

tevékenység eredményeinek ismeretében a tagállamok adott esetben javasolják a jegyzék kiigazítását.

Az irányelvről szóló értesítést követő három éven belül a jegyzéket megküldik a Bizottságnak az egyes természeti területekre vonatkozó tájékoztatással együtt. E tájékoztatás tartalmazza a természeti terület térképét, nevét, földrajzi elhelyezkedését, kiterjedését, továbbá a III. mellékletben (1. szakasz) meghatározott követelmények alkalmazásából eredő adatokat, a Bizottság által a 21. cikkben megállapított eljárással összhangban lévő formátumban.

(2) A III. mellékletben (2. szakasz) meghatározott követelmények alapján, továbbá az 1. cikk c) pontjának iii. alpontjában említett öt biogeográfiai régió, valamint a 2. cikk (1) bekezdésében említett terület egészének keretén belül a Bizottság – a tagállamokkal egyetértésben – az általuk készített jegyzékek felhasználásával összeállítja a közösségi jelentőségű természeti területek jegyzékének tervezetét, amely megállapítja, hogy mely természeti terület foglal magában egy vagy több kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípust, vagy mely szolgál veszélyeztetett faj élőhelyeként.

Azon tagállamok, amelyek területének több mint 5%-át egy vagy több kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípus és veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgáló természeti terület teszi ki, a Bizottsággal egyetértésben kérelmezhetik a III. mellékletben (2. szakasz) felsorolt követelmények rugalmasabb kezelését a területükön található, közösségi jelentőségű természeti területek kiválasztása során.

A Bizottság a 21. cikkben megállapított eljárással összhangban hagyja jóvá a közösségi jelentőségű természeti területek jegyzékét, amely megállapítja, hogy mely természeti terület foglal magában egy vagy több kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípust, vagy mely szolgál veszélyeztetett faj élőhelyeként.

(3) A (2) bekezdésben említett jegyzéket az ezen irányelvről szóló értesítéstől számított hat éven belül kell elkészíteni.

(4) Egy közösségi jelentőségű természeti terület (2) bekezdésben megállapított eljárással összhangban történő jóváhagyása után az érintett tagállam a lehető leghamarabb – de legkésőbb hat éven belül – különleges természetvédelmi területté nyilvánítja az érintett

területet, és meghatározza annak különös fontosságát annak alapján, hogy az egyes természeti területek mennyire fontos szerepet töltenek be az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusok, illetve a II. mellékletben felsorolt fajok kedvező védeltségi állapotának biztosításával történő fenntartása illetve helyreállítása, valamint a Natura 2000 hálózat egységessége szempontjából, figyelembe véve továbbá, hogy milyen mértékben fenyegeti a károsodás vagy a pusztulás veszélye az egyes természeti területeket.

(5) Amint egy természeti terület felvételre kerül a (2) bekezdés harmadik albekezdésében említett jegyzékbe, a 6. cikk (2), (3) és (4) bekezdését kell rá alkalmazni.

5. cikk

(1) Kivételes esetekben, amennyiben a Bizottság úgy találja, hogy a 4. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti jegyzékből kimaradt egy olyan kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípust magában foglaló, illetve veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgáló természeti terület, amelyet a Bizottság a vonatkozó megbízható tudományos adatok alapján elengedhetetlennek tart az érintett kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípus illetve veszélyeztetett faj fennmaradása szempontjából, kétoldalú konzultációs eljárás kezdődik az érintett tagállam és a Bizottság között, amelynek során összehasonlítják a felek által felhasznált tudományos adatokat.

(2) Amennyiben legfeljebb hat havi konzultációt követően a vita megoldatlan marad, a Bizottság javaslatot terjeszt a Tanács elé a természeti területnek közösségi jelentőségű természeti területté nyilvánítására.

(3) A Tanács az előterjesztést követő három hónapon belül egyhangúlag hozza meg határozatát.

(4) A konzultáció és a Tanács határozathozatalának időtartama alatt az érintett természeti terület tekintetében a 6. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni.

6. cikk

(1) A tagállamok megállapítják a különleges természetvédelmi területek védelméhez szükséges intézkedéseket, megfelelő esetben beleértve a kifejezetten az egyes természeti területekre kidolgozott vagy más fejlesztési tervek részét képező intézkedési terveket, továbbá olyan törvényi, közigazgatási, vagy szerződéses aktusokat is, amelyek az adott természeti területen megtalálható, I. mellékletben szereplő természetes élőhelytípusok, illetve II. mellékletben szereplő fajok ökológiai szükségleteinek megfelelnek.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot.

Amennyiben az érintett természeti terület kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípust foglal magában és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgál, kizárólag az emberi egészséggel, a közbiztonsággal vagy a környezet szempontjából elsődlegesen fontos előnyökkel kapcsolatos,

továbbá – a Bizottság véleménye szerint – a közérdek kényszerítő indokain alapuló szempontokat lehet érvényesíteni.

7. cikk

A 4. cikk (1) bekezdése alapján besorolt vagy a 4. cikk (2) bekezdése értelmében annak megfelelően elismert területek tekintetében ezen irányelv alkalmazásának napjától, illetve – amennyiben az későbbi időpontra esik – azon időponttól számítva, amikor a tagállam a 79/409/EGK irányelv értelmében végrehajtja illetve elismeri a besorolást, a 79/409/EGK irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő kötelezettségek helyébe ezen irányelv 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségek lépnek.

8. cikk

(1) Az egyes tagállamok az kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípust magában foglaló és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyül szolgáló természeti területek különleges természetvédelmi területté nyilvánítására tett javaslatukkal együtt megküldik a Bizottságnak az adott esetben a 6. cikk (1) bekezdése értelmében felmerülő kötelezettségeik teljesítéséhez általuk szükségesnek ítélt közösségi társfinanszírozásra vonatkozó becslésüket.

(2) Olyan, közösségi jelentőségű természeti területek esetében, amelyeknél felmerült a társfinanszírozás igénye, a Bizottság az érintett tagállamokkal egyetértésben határozza meg azon intézkedéseket, amelyek az érintett természeti területeken elengedhetetlenek az kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípusok és a veszélyeztetett fajok kedvező védettségi állapotának fenntartásához, illetve helyreállításához, és állapítja meg ezen intézkedésekből eredően felmerülő költségek összegét.

(3) A Bizottság az érintett tagállamokkal egyetértésben becslést készít a (2) bekezdésben említett intézkedések végrehajtásának finanszírozásához szükséges forrásokról, a társfinanszírozást is beleértve, amelyhez figyelembe veszi többek között az érintett tagállam területén található kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípusok és/vagy veszélyeztetett

fajok koncentrációját, valamint a szükséges intézkedésekből eredően felmerülő relatív terheket.

(4) A Bizottság a (2) és a (3) bekezdésben említett költségbeclés alapján – a Közösség e célra rendelkezésre álló finanszírozási forrásait is figyelembe véve – a 21. cikkben megállapított eljárással összhangban elfogadja a természeti területnek a 4. cikk (4) pontja szerinti kijelölését követően szükségessé váló intézkedések fontossági sorrendben történő végrehajtásának tervét, a társfinanszírozást is beleértve.

(5) Azon intézkedéseket, amelyek – elegendő forrás hiányában – kimaradtak az intézkedési tervből, illetve amelyek szerepelnek ugyan a tervben, de nem vagy csak részben kapták meg a szükséges társfinanszírozást, a 21. cikkben megállapított eljárással összhangban az intézkedési terv két évente elvégzett felülvizsgálata keretében ismét megvizsgálják, és ennek megtörténteig a tagállamok elhalaszthatják azok végrehajtását. A felülvizsgálat során adott esetben figyelembe kell venni az érintett természeti terület helyzetében bekövetkezett változásokat is.

(6) Azokon a területeken, amelyeken társfinanszírozást igénylő intézkedések elhalasztására került sor, a tagállamok tartózkodnak minden olyan új intézkedéstől, amely a terület károsodásához vezethet.

9. cikk

A Bizottság a 21. cikkben megállapított eljárással összhangban rendszeresen megvizsgálja a Natura 2000 hozzájárulását a 2. és a 3. cikkben kitűzött célok eléréséhez. Ennek során megfontolásra kerülhet egy korábban kijelölt természetvédelmi terület visszaminősítése is, amennyiben a 11. cikkben előírt felügyeleti tevékenység eredményeképpen észlelt természetes folyamat ezt indokoltá teszi.

10. cikk

A tagállamok – amennyiben szükségesnek tartják – területrendezési és területfejlesztési politikájuk keretében, különösen a Natura 2000 hálózat ökológiai egységességének javítása céljából, mindent megtesznek az egyes tájak azon jellegzetességeinek megfelelő gondozása érdekében, amelyek alapvető fontosságúak a vadon élő állatok és növények számára.

Ilyen jellegzetességek közé tartoznak azon tényezők, amelyek lineáris és folytonos szerkezetükből adódóan (mint például a folyóvizek és azok partja, vagy a területhatárok kijelölésének hagyományos rendszerei), illetve tranzithelyként szolgálva (mint például a kisebb tavak, erdők) fontos szerepet töltenek be a vadon élő fajok vándorlásában, elterjedésében és genetikai állományának cseréjében.

11. cikk

A tagállamok felügyelik a 2. cikkben említett természetes élőhelyek és fajok védettségi állapotát, különös tekintettel az kiemelt jelentőségű természetes élőhelytípusokra és a veszélyeztetett fajokra.

A fajok védelme

12. cikk

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok természetes elterjedési területükön való szigorú védelmének érdekében, megtiltva az alábbiakat:

- a) e fajok vadon befogott példányainak szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája;
- b) e fajok szándékos zavarása, különösen párzás, utódnevelés, áttelelés és vándorlás idején;
- c) vadon élő állatok tojásainak szándékos elpusztítása vagy begyűjtése;

d) párzási, költő- vagy pihenőhelyek károsítása vagy elpusztítása.

(2) E fajok esetében a tagállamok megtiltják a vadonból befogott példányok tartását, szállítását, kereskedelmét, illetve cseréjét, továbbá eladásra vagy cserére való felkínálását azon példányok kivételével, amelyek befogása az irányelv alkalmazása előtt, jogszerűen történt.

(3) Az (1) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a (2) bekezdésben említett tilalmak az e cikk hatálya alá tartozó állatok életének valamennyi szakaszára érvényesek.

(4) A tagállamok folyamatos figyelőrendszert hoznak létre a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok véletlen befogásának és megölésének ellenőrzése céljából. Az összegyűlt adatok ismeretében a tagállamok további kutatási és védőintézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az állatok véletlen befogása és megölése ne legyen jelentős negatív hatással az érintett fajokra.

13. cikk

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a IV. melléklet b) pontjában felsorolt növényfajok számára szigorú védelmi rendszert hozzanak létre, megtiltva az alábbiakat:

a) az említett növényfajok vadon élő példányainak szándékos letépése, begyűjtése, levágása, gyökerestől való kiszedése vagy elpusztítása azok természetes elterjedési területén;

b) az említett növényfajok vadonból begyűjtött példányainak tartása, szállítása, kereskedelme vagy cseréje, továbbá eladásra vagy cserére való felkínálása, kivéve azon példányokat, amelyek begyűjtése ezen irányelv alkalmazása előtt, jogszerűen történt.

(2) Az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett tilalmak az e cikk hatálya alá tartozó növények életének valamennyi szakaszára érvényesek.

14. cikk

(1) A tagállamok, amennyiben a 11. cikkben előírt felügyelet eredményeként szükségesnek ítélik, intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az V. mellékletben felsorolt vadon élő állat- és növényfajok példányainak vadonból befogása illetve begyűjtése, továbbá használata összeegyeztethető legyen kedvező védettségi állapotuk fenntartásával.

(2) Amennyiben ilyen intézkedések válnak szükségessé, azoknak ki kell terjedniük a 11. cikkben elrendelt felügyeleti tevékenység folytatására is. Az ilyen intézkedések közé különösen az alábbiak tartoznak:

- bizonyos területeken a megszerzés szabályozása,
- példányok természetes környezetükben való befogásának illetve begyűjtésének és bizonyos populációk használatának időszakos illetve helyi tilalma,
- példányok befogási illetve begyűjtési időszakának és/vagy módszereinek szabályozása,
- példányok befogása illetve begyűjtése esetén olyan vadászati és halászati szabályok alkalmazása, amelyek figyelembe veszik az érintett populációk megfelelő védelmének szempontjait,
- példányok befogására illetve begyűjtésére vonatkozó engedélyek vagy kvóták rendszerének kidolgozása,
- példányok vásárlásának, eladásának, eladásra való felkínálásának, eladási célból történő tartásának és szállításának szabályozása,

- a példányok természetes környezetükből történő begyűjtésének visszaszorítása érdekében az állatfajok fogságban való tenyésztése és a növények mesterséges szaporítása szigorúan ellenőrzött feltételek mellett,
- az alkalmazott intézkedések hatásának vizsgálata.

15. cikk

Az V. melléklet a) pontjában felsorolt vadon élő állatfajok befogása és megölése, továbbá – a 16. cikkel összhangban – a IV. melléklet a) pontjában felsorolt fajok befogására, fogva tartására vagy megölésére vonatkozó eltérések tekintetében a tagállamok megtiltják minden olyan nem szelektív módszer használatát, amely az érintett fajok populációinak helyi eltűnéséhez vagy komoly megzavarásához vezethet, különös tekintettel az alábbiakra:

- a) az állatok befogásának és megölésének a VI. melléklet a) pontjában felsorolt módszerei;
- b) állatok befogása és megölése a VI. melléklet b) pontjában említett közlekedési eszközök alkalmazásával.

16. cikk

(1) Amennyiben nincs más megfelelő megoldás és az eltérés megengedése nem befolyásolja hátrányosan az érintett fajok populációi kedvező védettségi állapotának fenntartását az elterjedési területükön, a tagállamok engedélyezhetik a 12., 13., 14. cikkben, valamint a 15. cikk a) és b) pontjában foglalt rendelkezésektől való eltérést az alábbiak érdekében:

- a) a vadon élő állatok és növények, valamint a természetes élőhelyek védelme;
- b) termést, állatállományt, erdőt, halastavat, vizeket és más típusú, tulajdont érintő súlyos károk megelőzése;

- c) közegészség, közbiztonság vagy más kiemelkedően fontos közérdek, beleértve a társadalmi vagy gazdasági érdekeket is, továbbá a környezet számára kiemelkedően előnyös hatás elérése;
- d) az érintett fajok újbóli elszaporításával és visszahonosításával kapcsolatos kutatás és oktatás, továbbá az e célok érdekében végzett tenyésztés és nemesítés, növények esetében a mesterséges szaporítást is beleértve;
- e) a IV. mellékletben felsorolt fajok korlátozott és az illetékes tagállami hatóságok által meghatározott számú példányai szigorúan ellenőrzött feltételek mellett, szelektív módon és korlátozott mértékben végzett befogásának, begyűjtésének vagy tartásának engedélyezése.

(2) A tagállamok kétévenként eljuttatnak a Bizottságnak egy, a bizottság által meghatározott formában készült jelentést az (1) bekezdés értelmében engedélyezett eltérésekről. A Bizottság a jelentés kézhezvételétől számított 12 hónapon belül véleményezi az eltéréseket és tájékoztatja azokról a bizottságot.

(3) A jelentés az alábbiakat tartalmazza:

- a) az eltérés által érintett fajok és az eltérés okai, beleértve a kockázat jellegét, adott esetben megfelelő utalással az elvetett alternatív megoldásokra és a felhasznált tudományos adatokra;
- b) az egyes állatfajok befogásának vagy megölésének engedélyezett eszközei és módszerei, valamint alkalmazásuk indoklása;
- c) az engedélyezett eltérések időbeli és helyi körülményei;
- d) a szükséges feltételek betartásának megállapítására és ellenőrzésére, továbbá az eszközök és módszerek, az azok alkalmazására vonatkozó korlátozások, valamint az alkalmazásra jogosult szervek és a feladatot végrehajtó személyek meghatározására jogosult hatóság;

- e) az alkalmazott felügyeleti intézkedések és az elért eredmények.

Tájékoztatás

17. cikk

(1) A tagállamok a 23. cikkben meghatározott időszak lejártát követően hatévenként jelentést készítenek az ezen irányelv keretében hozott intézkedések végrehajtásáról. E jelentés különösen a 6. cikk (1) bekezdésében említett természetvédelmi intézkedésekre, továbbá ezen intézkedések által az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusok és a II. mellékletben felsorolt fajok védettségi állapotára gyakorolt hatások értékelésére, valamint a 11. cikkben említett felügyeleti tevékenység főbb eredményeire vonatkozóan nyújt tájékoztatást. A jelentést – a bizottság által kidolgozott formátumban – eljuttatják a Bizottsághoz, valamint a nyilvánosság számára is hozzáférhetővé teszik.

(2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett jelentések alapján összefoglaló jelentést készít. E jelentés az elért eredmények, különösen a Natura 2000 3. cikkben megállapított célkitűzések megvalósulásához való hozzájárulásának megfelelő értékelését tartalmazza. A jelentéstervezet azon részét, amely a tagállamok által nyújtott tájékoztatásra vonatkozik, az érintett tagállam hatóságainak ellenőrzés céljából megküldik. A jelentés végeleges változatát megküldik a bizottságnak, és legkésőbb az (1) bekezdésben említett jelentések, illetve a Bizottság jelentésének kézhezvételétől számított két éven belül közzéteszik, és megküldik a tagállamoknak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, valamint a Gazdasági és Szociális Bizottságnak.

(3) A tagállamok a bizottság által e célra kidolgozott közösségi jelzések alkalmazásával megjelölhetik az irányelv alapján kijelölt területeket.

Kutatás

18. cikk

(1) A tagállamok és a Bizottság a 2. cikkben meghatározott célkitűzésekre és a 11. cikkben említett kötelezettségekre figyelemmel elősegítik a szükséges kutatásokat és tudományos munkát. Információt cserélnek a tagállamok és a Közösség szintjén végzett kutatások megfelelő összehangolása céljából.

(2) Különös figyelmet fordítanak a 4. és a 10. cikk végrehajtásához szükséges tudományos munkára, valamint támogatják a tagállamok közötti, határokon átnyúló kutatási együttműködéseket.

A mellékletek módosítására vonatkozó eljárás

19. cikk

Az I., II., III., V., és VI. melléklet műszaki és tudományos fejlődéshez való hozzáigazításához szükséges módosításokat a Tanács a Bizottság javaslata alapján minősített többséggel fogadja el.

A IV. melléklet műszaki és tudományos fejlődéshez való hozzáigazításához szükséges módosításokat a Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúan fogadja el.

A bizottság

20. cikk

A Bizottság munkáját a tagállamok képviselőiből álló bizottság segíti, amelynek elnöke a Bizottság képviselője.

21. cikk

(1) A Bizottság képviselője tervezetet nyújt be a bizottság számára a meghozandó intézkedésekről. A bizottság, az elnöke által az ügy sürgösségére tekintettel megállapított határidőn belül, véleményt nyilvánít a tervezetről. A véleményt a Szerződés 148. cikkének (2) bekezdésében a Tanácsnak a Bizottság javaslata alapján elfogadandó határozataira előírt többséggel kell meghozni. A bizottságban a tagállamok képviselőinek szavazatait az említett cikkben meghatározott módon kell súlyozni. Az elnök nem szavazhat.

(2) A Bizottság a tervezett intézkedéseket elfogadja, ha azok összhangban vannak a bizottság véleményével.

Ha a tervezett intézkedések nincsenek összhangban a bizottság véleményével, vagy a bizottság nem nyilvánított véleményt, a Bizottság a meghozandó intézkedésekről haladéktalanul javaslatot terjeszt a Tanács elé. A Tanács minősített többséggel határoz.

Ha a javaslatnak Tanács elé terjesztésétől számított három hónapon belül a Tanács nem döntött, a javaslatot a Bizottság fogadja el.

Kiegészítő rendelkezések

22. cikk

Az irányelv rendelkezéseinek végrehajtása során a tagállamok:

- a) megvizsgálják a területükön őshonos, IV. mellékletben felsorolt fajok visszahonosításának célszerűségét, amennyiben ezen intézkedések hozzájárulhatnak a természetvédelmi célkitűzéseikhez, feltéve, hogy a többi tagállamban vagy más érintettek esetében szerzett tapasztalatokat is figyelembe vevő előzetes vizsgálat szerint a hasonló visszahonosítási programok hatékonyan hozzájárulnak az érintett fajok kedvező védettségi állapota mellett történő visszatelepítéséhez, amelyre csak az érintett lakossági fórumokkal folytatott konzultációt követően kerülhet sor;
- b) biztosítják, hogy a területükön nem őshonos fajok szándékos meghonosítására olyan szabályozás szülessen, amely nem károsítja a természetes élőhelyeket azok

természetes kiterjedésében, sem pedig a vadon élő őshonos állat- és növényfajokat; továbbá – amennyiben szükségesnek ítélik – meg is tiltják az ilyen meghonosítását. Az elvégzett vizsgálat eredményeiről tájékoztatják a bizottságot;

- c) elősegítik a vadon élő állat- és növényfajok, azok élőhelyeinek, valamint a természetes élőhelyek védelmének szükségességére vonatkozó oktatást és általános tájékoztatást.

Záró rendelkezések

23. cikk

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek az értesítéstől számított két éven belül megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

(2) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(3) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

24. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1992. május 21-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

Arlindo MARQUES CUNHA

I. MELLÉKLET